

Nexis®

Download Request: Current Document: 440
Time Of Request: Monday, January 30, 2017 13:55:26

Send To:

UNIVERSITEIT VAN LEIDEN
WITTE SINGEL 26-27
LEIDEN, NLD 2311 BG

Terms: (petra de bruijn)

Source: Dutch Language News - Full Text
Project ID:

1 of 1 DOCUMENT

Haarlems Dagblad

Oprechter Haarlemsche Courant 1676
Haarlems Dagblad

2 augustus 2016 dinsdag

Waarom is iedereen tegen Gülen?

BYLINE: Petra de Bruijn

SECTION: BIBU; Blz. 008

LENGTH: 985 woorden

'Omdat ze geen politieke beweging willen zijn, hoeven ze geen verantwoording af te leggen'

De Turkse president Recep Tayyip Erdogan wist al enkele uren na **de** coup poging van 15 juli dat **de** Gülen-beweging erachter zat. Verbazingwekkend is dat niet. Erdogan beschouwt **de** beweging rond **de** islamgeleerde Fethullah Gülen als 'terroristisch', en laat al jaren geen middel onbeproefd om **de** invloed van **de** beweging systematisch terug te dringen. **De** lijsten met mensen die hij ooit wilde oppakken, lagen al klaar.

De meningen over **de** Gülen-beweging en haar eventuele medeplichtigheid aan **de** coup poging lopen sterk uiteen. Dit geldt zowel **de** publieke opinie als onder wetenschappers, in Turkije én hier in Nederland. **De** Turkse oppositiepartijen, **de** Kemalistisch/seculiere Republikeinse partij (CHP), **de** conservatief-nationalistische partij (MHP) en **de** links- intellectuele Koerdische partij (HDP) namen, na enige aarzeling, Erdogan's mening over. In Nederland, waar binnen **de** Turkse gemeenschap 69 procent op **de** AKP van Erdogan stemde bij **de** laatste verkiezingen, heeft **de** beweging inmiddels te maken met bedreigingen en geweld. **De** vraag dringt zich op: Waarom is iedereen tegen **de** Gülen-beweging? **De** Gülen-beweging streeft naar een moderne, liberale, kapitalistische samenleving waarin religie, het liefst hun variant van **de** soennitische islam, een belangrijke richtinggevende functie heeft. Ze benadrukt het belang van onderwijs, omdat gebrek aan kennis **de** bron van veel ellende in deze wereld zou zijn, en verder moreel fatsoen, tolerantie en vredelievendheid. **De** Gülen- beweging koos ervoor zich niet als politieke partij te presenteren. Ze vergroot haar invloed door gelijkgezinden op belangrijke maatschappelijke posities te krijgen. Die tactiek is in Turkije **de** afgelopen vijftien jaar goed gelukt, waarbij samenwerking met **de** partij van Erdogan (AKP) essentieel was; destijds waren ze bondgenoten.

Islamiseren

De Gülen-beweging heeft met die aanpak in Turkije behoorlijk wat vijanden gemaakt. Seculieren verwijten **de** beweging **de** Turkse maatschappij te willen islamiseren. Ook **de** Ergenekon- (2007) en Balyoz- (2010) showprocessen, waarbij talloze hoge Turkse militairen zijn veroordeeld voor vermeende coup pogingen, fraude bij toelatingsexamens en het voortrekken van gelijkgezinden bij sollicitaties, hebben veel kwaad bloed gezet. Hoewel ook **de** AKP bij **de** processen betrokken was - inmiddels heeft **de** partij zijn excuses aangeboden - krijgt vooral **de** Gülen-beweging **de** schuld, omdat onder **de** verantwoordelijke rechters veel Gülen-sympathisanten zouden zitten. Een seculiere Turkse kennis verwoordt het zo: „Ik beschouw **de** Gülen-beweging als een grotere bedreiging voor **de** democratie dan **de** AKP. **De** AKP is een politieke beweging die, in elk geval op papier, aan verkiezingen meedoet en zegt zich aan **de** wet te houden. **De** machtige Gülen-beweging echter, heeft **de** controle over centrale posities in het staatsapparaat, waarmee ze beslissingen naar hun hand kunnen zetten. Maar omdat ze geen politieke beweging willen zijn, hoeven ze geen verantwoording af te leggen voor hun daden." Ook van **de** Koerdische politieke partij, die sterke banden heeft met **de** PKK, hoeft **de** Gülen-beweging geen steun te verwachten. Ondanks **de** historische en

religieuze banden met Koerdistan. Fethullah Gülen komt uit Oost-Anatolië en ziet **de** Koerdische mysticus Said Nursi als zijn leermeester. Toch is hij fel gekant tegen het streven naar federalisme of regionale autonomie van **de** PKK. **De** Gülen-beweging beperkt zich tot erkenning van het recht op een eigen culturele identiteit voor alle Koerdische burgers binnen **de** bestaande Turkse natie.

In conservatief-nationalistische hoek klinkt kritiek op **de** pro-Amerikaanse en pro-Israëliëse houding van **de** Gülen-beweging. Hier vreest men, net als **de** secularisten, **de** invloed van **de** beweging op het staatsapparaat en haar economische macht. Voor sommige islamitische groeperingen is **de** beweging weer te liberaal. En voor **de** alevieten in Turkije, **de** grootste andere religieuze stroming in het land, is **de** Gülen-beweging te zeer geworteld in **de** soennitische islam. Terwijl **de** Gülen-beweging in Turkije vooral investeerde in **de** uitbreiding van haar invloed in **de** maatschappij en het staatsapparaat, hanteert ze in het buitenland een heel andere strategie. **De** internationale activiteiten richten zich vooral op dialoog met andere religieuze gemeenschappen en met partijen op het gebied van onderwijs en liefdadigheid. Ze organiseert grote conferenties over bijvoorbeeld islam en secularisme, democratie en mensenrechten, waarbij wetenschappers van alle gezindten worden uitgenodigd. Het is daarom niet vreemd dat Nederlanders een veel positievere indruk van **de** Gülen-beweging hebben dan **de** Turken in Turkije en Turken in Nederland die hun informatie vooral krijgen via **de** pro-Erdogan media. Hakan Yavuz, een seculiere Amerikaanse wetenschapper van Turkse afkomst, deed jarenlang onderzoek naar **de** beweging. Zijn verklaring is: **de** Gülen-beweging trekt mensen aan die oprecht streven naar vroomheid en een eerlijk leven, maar ook types die religie zien als een middel om wereldlijke doelen te bereiken. Yavuz verwijt **de** beweging inmening in een politieke machtsstrijd. Ze zou er volgens hem goed aan doen **de** macht binnen **de** staatsinstellingen te delen, en bij het aannemen van personeel vooral te letten op iemands capaciteiten, in plaats van religieuze achtergrond. Kortom, **de** Gülen-beweging kan in Turkije nergens rekenen op sympathie. Alle partijen hebben hun eigen redenen. Zij hebben er op dit moment belang bij dat **de** macht van **de** beweging wordt gebroken. Turken in Nederland laten zich vooral leiden door wat er in Turkije gebeurt. Ook al zal **de** Gülen-beweging in ons land nooit kunnen of willen uitgroeien tot een bedreiging.

Petra de Bruijn is universitair docent Turkse Cultuur en Maatschappij aan **de** Universiteit Leiden.

LANGUAGE: DUTCH; NEDERLANDS

PUBLICATION-TYPE: Krant

JOURNAL-CODE: haarlemsdagblad,HDC_Haarlem

SUBJECT: European Union Institutions (94%); Religion (77%); International Relations (73%); Elections + Politics (72%); Political Parties (69%)

LOAD-DATE: 1 August 2016